

Kraków, dnia 5.10.2019 r.

dr hab. Bartłomiej Struzik prof. uczelni
Akademia Sztuk Pięknych
im. Jana Matejki
w Krakowie

Wydział Rzeźby

Opinia o dorobku artystycznym i dydaktycznym oraz wskazanym osiągnięciu artystycznym w postępowaniu habilitacyjnym wszczętym na wniosek dr. Grzegorza Gwiazdy i prowadzonym przez Wydział Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Postępowanie habilitacyjne w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej – sztuki piękne.

WYBRANE INFORMACJE O KANDYDACIE

Grzegorz Gwiazda uzyskał stopień doktora sztuki w 2014 roku, w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Promotorem w przewodzie doktorskim był dr hab. Maciej Zychowicz.

Wystawy indywidualne prezentujące twórczość Kandydata po uzyskaniu doktoratu:

- 2018 Galeria *Dom Praczek*, Kielce
- 2018 Uniwersytet Ekonomiczny, Poznań

- 2017 Museo de Arte Moderno, Barcelona
- 2017 *Galeria Mała*, Nowy Sącz
- 2017 i 2016 *Galeria Schloss Weispach*, Hallein
- 2015 *Galeria Schloss Clemenswerth*, Soegel
- 2015 *Galeria The White Room*, Capri
- 2014 *Galeria Square Gallery*, Positano
- 2014 *Galeria 101 Projekt*, Warszawa

Nagrody krajowe i międzynarodowe uzyskane przez dr. Grzegorza Gwiazdę po 2014 roku:

- Nagroda miesięcznika *Arteon* za dorobek roku 2017
- 2015 wyróżnienie w międzynarodowym konkursie współczesnej sztuki figuratywnej, Barcelona

Działalność dydaktyczna:

- od 2014 roku adiunkt w Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie
- od 2015 roku współpraca dydaktyczna z Barcelona Academy of Art

OCENA OSIĄGNIĘCIA ARTYSTYCZNEGO WSKAZANEGO W PRZEWODZIE HABILITACYJNYM

Na zestaw dzieł rzeźbiarskich zgłoszonych w przewodzie habilitacyjnym składają się: wykonana na zamówienie prywatne realizacja drzwi z brązu *Door of Creativity* oraz zbiór rzeźb zaprezentowanych w ramach wystawy w Museo Europeo de Arte Moderno w Barcelonie w 2017 roku. Kolekcja rzeźb obejmuje następujące realizacje:

- *Stojący inaczej* z 2017 roku

- *Miranda* z 2016 roku
- *Bez tytułu* z 2017 roku
- *Bad Fruit* z 2016 roku
- *Progresja* z 2017 roku

Zestaw utworów rzeźbiarskich zgłoszonych przez Kandydata ukazuje sylwetkę artysty dojrzałego, świadomie i autonomicznie kształtującego założenia ideowe dzieła. Osadzenie twórczości Habilitanta w szerokim pejzażu sztuki figuralnej nie jest pozbawione czytelnych odniesień do znakomitych osiągnięć rzeźby polskiej, ujawnionych i mistrzowsko rozwiniętych w dziełach takich twórców jak np. Adolf Ryszka, Adam Myjak czy Jan Kucz. Realizacje rzeźbiarskie powstałe po uzyskaniu przez Grzegorza Gwiazdę stopnia doktora, w jasny sposób znaczą drogę w kierunku twórczej autonomii Habilitanta i ujawniają znaczący rozwój świadomości artystycznej Kandydata. Niezmiennie, na wysoką ocenę zasługuje biegłość warsztatowa Artysty – ujawniona już we wcześniejszych pracach, świadome i adekwatne użycie detalu anatomicznego oraz wrażliwość na wibracje fakturalne i potencjał wyrazowy stosowanych patyn.

Załączona dokumentacja fotograficzna dzieła *Door of Creativity* nie pozwala mi na jednoznaczną ocenę i otwartym pozostawia pytanie na ile spełnia się postulat Artysty deklarującego chęć poszukiwania w nim szerszego, architektonicznego kontekstu dla realizacji z brązu. Czy Habilitant poprzestaje na zestawieniu transparentnej elewacji budynku z nieprzezroczystą płaszczyzną spiżowych drzwi, czy podjął wysiłek zbudowania pogłębionej relacji z bryłą architektoniczną i jej otoczeniem? *Door of Creativity* realizuje precyzyjnie założony program ideowy, a w zakresie konstrukcji formalnej odwołuje się do sprawdzonych układów kompozycyjnych. Elementy narracji, operujące symboliczną gradacją skali, łączy w jednolitą strukturę aktywne tło draperii. Opracowane z właściwą Artyście biegłością warsztatową, ekspresją i autorską wrażliwością detale figuralne – wyróżnia się tu postać ulokowana w zwieńczeniu kompozycji – kontrastują z dość schematycznym i sztywnym modelunkiem draperii. Być może jest to zabieg świadomie zastosowany przez Autora, potwierdzenia tej tezy nie znalazłem jednak w treści autoreferatu.

Stojący inaczej jest kompozycją, w której subtelności kolorystyczne patyn, ujawnione w innych realizacjach Artysty, zastępuje gest plastyczny monochromatycznej, nasyconej plamy barwnej.

Zagęszczenie materii w zwartej bryle rzeźbiarskiej zostaje przewyciężone wyłaniającymi się z niej detalami kończyn, pojawiających się w nieoczywistych konfiguracjach. Postać „bez właściwości” zaczyna przemawiać gestem dłoni, detalem stóp. Opisany szkicowo charakter kompozycji *Stojący inaczej* jest jednym z istotnych walorów twórczości Habilitanta w szerszym ujęciu. Anatomiczny detal (dłonie, stopy), delikatnie przeskalowany i naznaczony dramaturgią gestu staje się wiodącym nośnikiem ekspresji formalnej i osią interpretacji warstwy znaczeniowej. Zarówno kompozycja *Bez tytułu* oraz *Progresja* z 2017 roku, jak i *Bad Fruit* z 2016 roku posiadają wspomniane cechy, które zarówno konstytuują jakość formalną dzieła, jak i determinują w istotnym zakresie ich potencjał semantyczny.

Dziełem o charakterze odmiennym od wspomnianych dotychczas realizacji jest rzeźba z 2016 roku pt. *Miranda*. Siedząca, kobieca postać jest starannie modelowana, zaś neutralna i pozbawiona gwałtownych kontrastów patyna nadaje stonowanej kompozycji walor wymownej melancholii. Realizacja Grzegorza Gwiazdy przywołała skojarzenie z Popiersiem Emy z 1973 roku autorstwa Giacomo Manzù. Mocniej zarysowane stopy *Mirandy*, są raczej wynikiem zastosowania autorskiego warsztatu i „akademickiej” metody, niż celowym zabiegiem formalnym. Kompozycja z 2016 roku odsłania jeszcze inne oblicze Artysty i jest przykładem na otwartość w poszukiwaniu opcji wyrazowych i potwierdza rozległe kompetencje twórcze Kandydata.

W ocenie wskazanego dzieła habilitacyjnego należy wspomnieć o jeszcze jednym elemencie twórczości Grzegorza Gwiazdy, który zasługuje na wskazanie i równocześnie wysoką ocenę. Chętnie aplikowane przez Artystę patyny nie są wyłącznie warsztatowym zabiegiem mającym na celu podkreślenie właściwości użytego materiału, lecz budują, powiązaną z ogólną koncepcją dzieła, jakość wyrazową i podkreślają jego strukturę kompozycyjną. Tak jest, bez wątplenia w przypadku rzeźby *Bez tytułu* z 2017 roku oraz realizacji *Bad Fruit* z roku 2016, w których „powłoka malarska” z jednej strony wyodrębnia i akcentuje struktury kompozycyjne dzieł, natomiast aplikowana w innych partiach rzeźby, współgra z fakturalnym drzeniem powierzchni.

Osiągnięcie artystyczne wskazane przez Grzegorza Gwiazdę w postępowaniu habilitacyjnym oceniam jednoznacznie pozytywnie.

OCENA AUTOREFERATU

Wielokrotna lektura autoreferatu autorstwa Grzegorza Gwiazdy buduje we mnie poczucie dysonansu. Z jednej strony, w warstwie literackiej tekst imponuje rytmem, dynamiką i logiką narracji, starannym słownictwem i adekwatnymi odniesieniami do literatury tematu. Elementy autobiograficzne i wątki osobiste nie dominują treści lecz pojawiają się w odpowiednich jej fragmentach, a ich użycie jest uzasadnione i niezbędne do zrozumienia twórczych i życiowych wyborów Autora. Opisy dzieł rzeźbiarskich są zwarte i dobrze ilustrują motywacje twórcze Grzegorza Gwiazdy oraz szkicują tło powstania kompozycji przestrzennych. Z drugiej strony, Artysta – pełen pasji twórczej i autorskiego instynktu, który znakomicie spełnia się w realizacjach rzeźbiarskich – w autoreferacie, swoistym artystycznym *credo*, unika mocnych deklaracji i jasnych sformułowań poprzestając na ogólnych stwierdzeniach, dodatkowo obudowanych bezsilnym „być może”. Cyt.: „Może jestem nieudanym dzieckiem postmodernizmu, a może nawet bardzo udanym, a może jednym i drugim.” (Autoreferat s.11).

Dysonans potęguje wrażenie, że Grzegorza Gwiazdę – Artystę z krwi i kości – przy klawiaturze komputera zastępuje wewnętrzny „ghost writer” – figura niematerialna, a więc pozbawiona właściwej twórczości artystycznej Kandydata, pasji i emocjonalnej nadbudowy. Paradoksalnie, w treści autoreferatu znajdują się liczne nawiązania do emocjonalnej natury Autora!

Ponadto, w stosunku do kilku deklaracji Grzegorza Gwiazdy ujawnionych w autoreferacie uzasadnione jest postawienie znaku zapytania, jak choćby w nawiązaniu do stwierdzenia, że „... pokolenie urodzone po roku 1980 jest pierwszym, które większości informacji o świecie nie czerpało z drukowanych książek...” W kontekście wywodu Habilitanta, który przywołuje np. dokonania paleolitycznych twórców znane z jaskini w Lascaux, zawężenie perspektywy czasowej, zawartej w powyższym stwierdzeniu do kilku pokoleń, uważam za błędne.

W procedurze postępowania habilitacyjnego – wobec braku ram formalnych wynikających z zapisów stosownych uregulowań prawnych – ocena autoreferatu stawia przed oceniającymi zadanie niełatwe. Respektując swobodę Autora w wyborze formuły wypowiedzi i równocześnie ważąc wskazane powyżej mankamenty i niezaprzeczalne atuty tekstu, skłaniam się ku pozytywnej ocenie przedłożonego autoreferatu.

OCENA INNYCH OSIĄGNIĘĆ ARTYSTYCZNYCH

Dokumentacja pozostałych osiągnięć artystycznych Kandydata, zrealizowanych po uzyskaniu stopnia naukowego doktora pozwala na stwierdzenie, że Artysta nie poprzestaje na eksploracji dobrze już rozpoznanych wątków własnej twórczości (*Shamefaced* – 2015 r., *Shamefaced 2* – 2017 r., *Cyclist* – 2014 r.) ale podejmuje wysiłek poszukiwania potencjalnych kierunków dalszego rozwoju. Eksperymenty twórcze z wykorzystaniem kolorystycznego gestu (*Pomazaniec* – 2014 r.) lub włączenie w orbitę formalnych rozważań światła świetlówki (*Kernel* – 2018 r., *Starchild* – 2019 r.) potwierdzają niegasnącą pasję Artysty w poszukiwaniu nowych rozwiązań i ujawniają potrzebę przekraczania granic zbadanego obszaru. Choć wybrane realizacje Kandydata z 2019 roku, przesuwają zainteresowania twórcze Artysty z obszaru uniwersalnych rozważań humanistycznych ku pojęciom *decorum* i designu, nie zmienia to równocześnie mojego przekonaniem, że zmianę tę determinuje naturalna potrzeba rozwoju, zaś powyższe stwierdzenie nie posiada cech krytyki.

Dowodem nadzwyczajnej aktywności Habilitanta, a równocześnie – nie mam w tym miejscu wątpliwości – potwierdzeniem talentu Artysty, jest udział w 10 wystawach indywidualnych w kraju i za granicą w okresie od 2014 – 2018 roku.

Moja ocena innych osiągnięć artystycznych Grzegorza Gwiazdy jest pozytywna.

OCENA DZIAŁALNOŚCI DYDAKTYCZNEJ

Od 2014 roku Grzegorz Gwiazda zatrudniony jest na stanowisku adiunkta (wcześniej jako asystent w latach 2010 – 2014) w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie, gdzie prowadzi zajęcia dla studentów studiów licencjackich i magisterskich. Z opisu dorobku dydaktycznego nie wynika jednoznacznie czy dydaktyka prowadzona przez dr. Gwiazdę w APS w Warszawie ma charakter autorski i w pełni autonomiczny, czy jest efektem współpracy dydaktycznej pod kierunkiem dr hab. Macieja Zychowicza? Umieszczone w dokumentacji oświadczenie, wskazujące na współpracę pod opieką kierownika Pracowni Rzeźby, odnosi się do „prowadzenia prac dyplomowych”.

Obszerna i profesjonalna dokumentacja procesów kształcenia realizowanych przez dr. Grzegorza Gwiazdy obejmuje wybór prac kursowych, wśród których nie brakuje bardzo interesujących abstrakcyjnych kompozycji przestrzennych, płaskorzeźb i starannie opracowanych wieloelementowych rzeźb figuralnych. Wiele z powstałych prac odlano w gipsie, pojawiają się również eksperymenty z materiałem rzeźbiarskim, techniki mieszane i doświadczenia z użyciem koloru w układach kompozycyjnych. Wrażliwość na inspirującą i równocześnie złożoną konstrukcję ludzkiego ciała, ujawniona z pełną mocą w twórczości Habilitanta, znajduje przełożenie na charakter dydaktyki. Jest to niezwykle cenny element programu kształcenia realizowanego przez dr. Grzegorza Gwiazdę, który potwierdza przydatność, czy wręcz nieodzowność, uwzględnienia osiągnięć sztuki figuratywnej we współczesnym obrazie dydaktyki artystycznej. Zamieszczone w dokumentacji habilitacyjnej sylabusy porządkują wiedzę na temat założeń programowych kształcenia w pracowni rzeźby.

Ocena dorobku dydaktycznego Kandydata, w omawianym powyżej zakresie, jest pozytywna.

Na poczet dorobku dydaktycznego należy również zaliczyć cykliczne kursy prowadzone przez Habilitanta w Barcelona Academy of Art. Efekty wspomnianych kursów są prezentowane w dokumentacji habilitacyjnej Kandydata i, jak można przypuszczać, Gwiazda traktuje prowadzenie ćwiczeń z rzeźby jako istotny element dorobku dydaktycznego. Staranna dokumentacja potwierdza wysoki poziom artystyczny kursów, zaś z udostępnionych fotografii odczytać można również wysoki poziom skupienia i zaangażowanie uczestników warsztatów.

Krótki tekst towarzyszący zamieszczonej dokumentacji barcelońskich kursów, w metodyczny i logiczny sposób uzasadnia obrane przez Habilitanta metody dydaktyczne. W powyższym opisie napotykam jednak na fragment, który budzi mój sprzeciw. Kandydat formułuje pogląd, zgodnie z którym jako ostateczną zasadę wartościowej twórczości uznaje się (mówiąc w dużym uproszczeniu) porzucenie schematu, z czym zgadzam się w pełni, i „...nieodzowność **urozmaicenia** [sic! – podkreślenie moje] w budowaniu wewnętrznych relacji między bryłami podczas pracy studyjnej z modelem.” Wracając na chwilę do oceny dzieł rzeźbiarskich dr. Grzegorza Gwiazdy pozostaje mi wierzyć, że wartościowy i złożony dorobek twórczy Kandydata nie jest wyłącznie wynikiem potrzeby „urozmaicenia” lecz sięga do znacznie istotniejszych pokładów osobowości twórczej Autora.

Osadzona w kontekście twórczości własnej aktywność dydaktyczna Kandydata zasługuje na ocenę pozytywną.

OCENA INNYCH OSIĄGNIĘĆ I PODSUMOWANIE OCENY KANDYDATA

Dokumentacja habilitacyjna Grzegorza Gwiazdy w rozdziałach obejmujących „inne osiągnięcia” oraz „współpracę międzynarodową” nie zawiera informacji na temat działalności naukowej i organizacyjnej Kandydata w strukturze macierzystej Uczelni. Nie znalazłem tam również informacji o pełnionych funkcjach nie związanych z pracą dydaktyczną, prowadzonych pracach badawczych, działalności kuratorskiej, opiece nad studentami w ramach plenerów czy budowaniu akademickich relacji w perspektywie umiędzynarodowienia uczelni.

Omawiany powyżej obszar aktywności Kandydata pozostawia pole do wzmocnienia działań w wymienionych zakresach.

Twórczość rzeźbiarska przyniosła Kandydatowi nagrodę miesięcznika „Arteon” za dorobek roku 2017 oraz wyróżnienie w konkursie współczesnej sztuki figuratywnej w Barcelonie w 2015 roku. Grzegorz Gwiazda jest autorem czterech wykładów i odczytów wygłoszonych na forum krajowym i międzynarodowym (Florencja, Chongqing – Chiny).

Na szczególną uwagę i wysoką ocenę zasługuje kultura formalna i logika układu opracowanej dokumentacji habilitacyjnej. Fotografie prezentowanych prac, choć nie zawsze są autorstwa Habilitanta, w sposób profesjonalny i z dbałością o jak najczytelniejsze zaprezentowanie dzieł dokumentują twórczość własną Kandydata oraz prace studenckie powstałe pod jego kierunkiem. Niewątpliwie wartym ujawnienia byłoby nazwisko autora graficznego opracowania dokumentacji, zwłaszcza gdyby okazało się, że jest nim sam Habilitant.

Suma ocen cząstkowych wyrażonych w powyższej recenzji pozwala mi sformułować pozytywną, ogólną ocenę Kandydata. Pośród elementów poddanych analizie i ocenie dokonanej przez recenzenta, rzeźbiarska twórczość Habilitanta stanowi niekwestionowanie najważniejszą część dorobku Kandydata.

KONKLUZJA

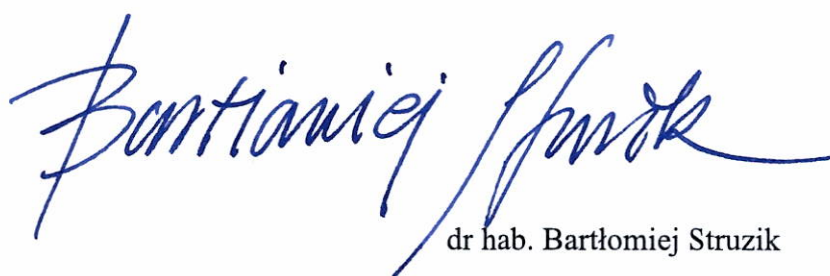
Po szczegółowym przeanalizowaniu materiałów przedstawionych przez dr. Grzegorza Gwiazdę w postępowaniu habilitacyjnym, po uwzględnieniu ocen cząstkowych dla poszczególnych elementów dokumentacji wyrażam opinię, że osiągnięcia artystyczne, dydaktyczne i inne

osiągnięcia wyszczególnione w analizowanych materiałach stanowią istotny wkład w rozwój dyscypliny, dydaktykę i upowszechnianie kultury.

W związku z powyższym stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne, twórcze, organizacyjne i dydaktyczne spełniają wymagania art. 16 Ustawy z dn. 14.03.2003 roku (z późn. zmianami) o stopniach naukowych i tytule oraz stopniach naukowych i tytułach w zakresie sztuki.

Wyrażona w konkluzji pozytywna ocena osiągnięć Kandydata pozwala mi na poparcie wniosku do Rady Wydziału Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie o nadanie stopnia doktora habilitowanego Panu dr. Grzegorzowi Gwieździe.

dr hab. Bartłomiej Struzik
prof. Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie